

ÜÇÜNCÜ BASIYA ÖNSÖZ

5237 Sayılı yeni Türk Ceza Kanunu 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girdi. Böylece, ülkemizde 1940'lardan başlayan ve 1990'larda yoğunlaşan yeni Türk Ceza Kanunu yapma ve Tasarılar hazırlama faaliyeti sonuca ulaşmış oldu. Ancak, Hükümetçe sunulan Tasarı'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonlarında büyük oranda değiştirilmesi, bu sürecin ise sadece yedi ay (58 toplantı) sürmesi, ortaya çıkan Yasa'nın eleştiriye çok açık olması sonucunu doğurdu. Bunlara, kitapta yeri geldiğinde değinilmektedir. Yeni Yasa'nın, içeriğinde ve dilinde eleştirilecek çok yön bulunmaktadır. Ülkemizde hazırlanan her yeni Ceza Kanunu Tasarısı'nda ilk neden olarak, yeni yasa yapmanın gerekçesi sayılmayacağı halde, yasa dilinin eskimiş ve anlaşılmasız olmasının gösterilmesi, ancak dilin de bir türlü tam anlamıyla düzeltilememesi gerçekten üzücüdür.

Türkiye bu aceleye getirilmiş Yasa'yı hak etmemiştir. Uzun yıllar süren Tasarı çalışmalarının, bu kadar yoğun biçimde eleştirilen bir Yasayla sonuçlanmaması gerekirdi. Yasa, yeterli süre tüketilmeden hazırlanmış ve tartışmaya açılmamıştır. Bu kadar kısa sürede hazırlanan Yasa'nın hatalı hükümler içermesi ve uygulamada zorluklara sebebiyet vermesi kaçınılmazdır. Yasa yürürlüğe girmeden ve girer girmez yapılan değişiklikler, yasakoyucunun da hatasını anladığını göstermektedir.

Avrupa Birliği'ne girme süreci, ülkeye demokratikleşme yükümlülüğünü getirmiştir. Ancak, demokratikleşme, ön hazırlıkları gerektiği gibi yapılmış, toplumun gerçek gereksinmelerine cevap verecek suç ve ceza politikaları temelinde oluşturulmuş yasalarla sağlanabilir. Bu konuda Parlamento'yu, partilerin politik inanç ve eğilimleri yönlendirmemeli, çağdaş bir suç ve ceza politikası izlenmelidir. Avrupa Birliği'ne girme, aceleyle ve özensiz biçimde yeni yasalar yapmanın mazereti olamaz. Yürürlükten kaldırılan yasaların hükümlerinin değiştirilmesi veya yeni hükümler eklenmesi yoluyla da aynı hedefe ulaşılması mümkündür. Özensiz yeni yasalar yapmak yerine, mevcut yasaları ıslâh etme yöntemi tercih edilebilirdi. 1920'li yıllarda her alanda yeni yasalar hazırlanmış olması, günümüzdeki yeni yasalar için emsal oluşturmaz. Çünkü, o dönemde yeni bir devlet kurulmuş ve eski hukuk sisteminin yerini batı hukuk sisteminin almasına karar verilmişti. Günümüzde ise yapılan bu anlamda bir sistem değişikliği değil, sadece gereksinme duyulan yeni suç tiplerinin ve bazı kurumların öngörülmesi ile mevcut hükümlerin ıslâhı olmuştur. Bu yolla yapılmak istenen reformun başarılı olması ise yasaların iyi yapılmasına ve hayata geçirilebilmesine bağlıdır. Türkiye'nin önceliği, insan hakları ihlallerinin, işkencenin önlenmesi, demokratikleşmenin ve yargının hızlanmasının sağlanmasıdır. Demokratikleşmenin yolu, kuşkusuz yeni anlayışlardan ve bunların yasalara yansıtılmasından geçer. Ancak, bunu yaparken içtihat birikimini, seksen yıllık Cumhuriyet'in kazanımlarını, katıldığımız uluslararası sözleşmelerdeki ilkeleri gözardı etmemek gerekirdi. Biçimi değil, özü gözetmeliyiz. Önemli olan, daha demokratik hükümlerin en ekonomik yolla yasalara ve hayata geçirilmesidir. Kuşkusuz şimdi bize düşen, yeni yasaları incelemek, değerlendirmek ve *olması gerekeni* açık yüreklilikle ortaya koymaktır.

Türk Ceza Hukukuna Giriş'in ilk basısı Kasım 2001, ikinci basısı Kasım 2002'de yapıldı. İkinci basıyı, birkaç tıpkı basım izledi. Kitaba dair övgüler beni devam etme konusunda yüreklendirdi. Yeni basının bu övgülere lâyık olmasını diliyorum. Öte yandan, elinizdeki üçüncü bası önemli bir yenilik içermektedir. Bu da, kitaba yeni yazarların katılmasıdır. Bu basıyı, değerli meslektaşlarım **Doç.Dr.Hamide Zafer** ve **Yard.Doç.Dr.Özlem Çakmut** ile birlikte hazırladık. Genç meslektaşlarımın, yeni bası için ortak çalışma önerimi açıkladığımda gösterdikleri heyecan ve çalışma isteklerinin, çalışmamız boyunca artarak devam ettiğini gözlemlemek, benim için büyük bir zevk olmuştur. Onların katılımı olmasaydı, kitap bu sürede ve bu içerikte yayınlanamazdı. Kendilerine, içtenlikle teşekkür ediyorum. Tahmin ettiğimizden daha yoğun ve yorucu geçen çalışma döneminde, *Balzac*'ın "bilginin efendisi olmak için çalışmanın uşağı olmak gerekir" sözünü, her birimiz bir kez daha yaşayarak onayladık. Ancak, aynı zamanda, ortak çalışma yapmanın, hukuki sorunları birlikte tartışıp çözüm üretmenin keyfini paylaştık ve zorlu süreçte birbirimize destek olduk.

Bu basıdaki değişikliklere gelince; kitap 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu ile ilgili mevzuat ışığında yeniden kaleme alınmıştır. Sistematikte ve içerikte önemli değişiklikler yapılmış, tarihçe eklenmiş, Yargıtay içtihatları tekrar gözden geçirilip yeni dönemde de yol gösterici olacağını düşündüklerimizin dışındakiler ayıklanmış, daha önce inceleme fırsatını bulamadığımız eserler ile yeni kaynaklardan yararlanılmıştır. Kitabın ismiyle çelişecek biçimde kapsamının genişlememesi için, azami çaba sarf edilmiştir. Cezaların ve güvenlik tedbirlerinin infazı hakkındaki kapsamlı mevzuat dolayısıyla, infaz hukukunun artık ceza hukuku kitaplarından çıkartılıp Hukuk Fakültelerinde zorunlu ders olarak okutulmasının zamanının geldiğine de burada değinmek gerekir.

Kitapta, Yasa metninden anlaşılmayan hususların Gerekçe ile veya yapılan toplantılar ya da yayınlarla Yasa'ya yüklenemeyeceği, bu değerlendirmelerin sadece birer görüş olduğu gözönünde bulundurulmuştur.

Hazırladığımız kavram dizininde kullandığımız bilgisayar programı, Yayınevinde kullanılan ile örtüşmediğinden, uyarılmanın kaybettireceği vakit göze alınamamış ve kavram dizini bu basıya konulamamıştır.

Kitabın amacı, Ceza Hukuku Genel Hükümler ile yeni tanışacak olanlara ve mevzuat değişikliği dolayısıyla yenilikleri tanımak isteyen hukukçulara, gereksiz ayrıntıya kaçmadan, özlü bilgi sunmaktır. Amaca ulaşmış olmamızı dilerim.

Bu vesileyle kitabı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'de, yine özenli biçimde baskıya hazırlayan sevgili Berrin Doğrul'a ve çok kısa sürede yayınlanmasını sağlayan sayın Seyhan Satar'a teşekkür ederim.

Haydarpaşa, 06 Ekim 2005

Prof.Dr.Nur Centel

İKİNCİ BASIYA ÖNSÖZ

Türk Ceza Hukukuna Giriş kısa sürede tükendi. Kitaba gösterilen ilgiden dolayı meslekdaşlarıma ve öğrencilerime teşekkür ederim.

Kitap yayımlandıktan sonra, Türk hukukunda önemli değişiklikler oldu. 9 Ağustos 2002'de, uyum yasaları olarak adlandırılan ve çeşitli yasalarda değişiklik yapan 3.8.2002 gün ve 4771 sayılı yasa yürürlüğe girdi. Bu yasayla, daha önce anayasal düzeyde sınırlandırılmış bulunan ölüm cezası (Ay. m. 38/7), yine belli haller ayrık tutularak, yasalardan kaldırıldı ve müebbet ağır hapis cezasına dönüştürüldü.

Yeni basıya, mevzuat değişiklikleri yansıtıldı. Daha önce değerlendirme fırsatı bulunamayan veya yeni çıkan yayınlar işlenmeye çalışıldı. Yazım hataları düzeltildi.

Kitabı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'de, yine özenli biçimde baskıya hazırlayan Berrin Doğrul'a ve yayınlanmasını sağlayan değerli dostumuz Rahmi Arıkan'a teşekkür ederim.

Nur Centel

BİRİNCİ BASIYA ÖNSÖZ

Ceza hukuku, temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması ile korunması işlevlerinin ikisini birden bünyesinde toplayan bir hukuk dalı olma özelliğine sahiptir. Bu özelliğinin, ceza hukukunu, siyasal iktidarların elinde önemli bir araç konumuna getirdiği kuşkusuzdur. Hep tekrarlandığı gibi, ceza hukuku, liberal sistemlerde özgürlükçü ve otoriter sistemlerde ise baskıcı çizgide gelişmektedir. Nitekim, Cumhuriyetin ilk yıllarında 1889 tarihli İtalyan Ceza Yasasından türkçeye çevrilen ve çeşitli değişikliklerle yürürlüğe konulan Türk Ceza Kanunu, her iki yönde olmak üzere, elliden çok değişiklikle günümüze kadar gelmiştir. Bu süre içerisindeki uygulama ile Yargıtay içtihatları ve yaratılan bilimsel eserler, Türk Ceza Hukukunun oluşumunu ve kendi öz gelişimini sağlamıştır.

Elinizdeki bu çalışmayı doğuran nedenler ikilidir. Bunlardan birincisi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde, 1990-1991 öğretim döneminden itibaren kısmen ve 1995-1996 öğretim döneminden itibaren ise tamamen ceza hukuku genel hükümler derslerini okuttuğum birinci eğitim programındaki çift numaralı öğrencilerin, bir ders kitabı hazırlamam konusundaki bitmek bilmeyen ısrarlı istekleridir. İkincisi ise, ülkemizdeki ders kitaplarında, Batı'daki ders kitabı-şerh ayrımı anlayışına dayanılmayışının dikkatimi çekmiş olmasıdır. Bu nedenle, kitabın, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümlere ilişkin konularda temel teorik bilgiler ile uygulamayı öğrenmeye olanak sağlayacak özlü bilgileri içermesi için çaba gösterilmiştir. Çalışmada, olabildiğince, Türk Ceza Kanununda kullanılan veya uygulamada yerleşmiş bulunan kavramlara yer verilerek, terim karmaşasına yol açmaktan kaçınılmıştır.

Bu vesileyle, genç ve çalışkan meslekdaşlarım Ar. Gör. Özlem Çakmut ile Ar. Gör. Naim Karakaya'ya yardımları için teşekkür ederim. Öte yandan, Kütüphanemizin değerli mensupları müdür Bilge Tezel'i, uzman Nurdane İnan'ı ve uzman Serpil Yıldırım'ı, kamu kuruluşlarının bilinen çok yönlü olanaksızlıklarına karşın, verdikleri özverili kütüphanecilik örneği için kutlarım. Ayrıca, kitabı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.'de kısa sürede ve özenli biçimde baskıya hazırlayan Berrin Doğrul'a ve yayınlanmasını sağlayan değerli dostumuz Rahmi Arıkan'a teşekkür ederim.

Nur Centel